

Közgazdasági krónika.

— Uj tőzsdekampány. — Spekuláció és befektetés. — A fakonjunktura. —

Írta: Bizony László.

Budapest, 1918. április 13.

Az őszi nagy tőzsdevihart követő relatív szélcsend után néhány nap óta ismét szokatlan élénkség és mozgalom uralkodik a tőzsdén. Az őszi árfolyamzuhanások még mindnyájuknak élénk emlékezetében élnek. A keserű kiábrándulás, mely akkor a spekulációba és könnyelmű játékokba bocsátkozott laikus közönségen erőt vett, egyidőre gátat vetett a játékszenvedély további elfajulásának. Dőreség lett volna azonban azt hinni, hogy ez a szélcsend, a féktelen játéknak ez az ellanyhulása tartós marad, s hogy a játékszenvedély előbb vagy utóbb, az első kínálkozó alkalommal nem fogja ismét, sőt még fokozott mértékben felütni a fejét. Ime, a legutóbbi napok eseményei máris amellett szólnak, hogy a tőzsdejátnak egy újabb szenvedélyes kitörésével állunk szemben. Az árfolyamok néhány nap óta ismét szertelenül, mondhatni ugrásszerűleg emelkednek a tőzsdén, melynek berkei újra favoritpapirok neveitől hangosak. A már-már elpihenni látszott spekuláció ismételten irreális magasságokba szökötti egyes értékek árfolyamát, s természetesen újult erővel ragadja magával a tőzsdétől ugyan távolabb álló, de a mai pénzhiány közepete játékokra könnyen csábítható közönség széles rétegeit is.

Meglepetten s értetlenül állok ezzel a jelenséggel s a kelőben lévő új tőzsdelázzal szemben. Önkéntelenül is felvetődik előttem az a kérdés: mi történt s mely körülmények adhattak tápot ez új, nagy hausse-irányzatnak? Vége van-e a négy esztendő óta kint s bent folyó rettenetes küzdelemnek, az ország határtalan megpróbáltatásainak, új korszak küszöbére érkeztünk-e, mely megvált a háborús tengődésektől, biztosítva van-e az új terméssel, s annak kellő organizálásával az ország kenyere, le vannak-e rakva gazdasági megújulásunk szilárd alapjai, s megadattak-e a közgazdasági alkotó munka felvirágzásának garanciái? A játékos szemében mindez aggodalmaskodó kérdések bizonyára neveléseseznek tűnnek fel, s legfeljebb gúnyos mosolyt fakasztanak. Mert hiszen nem ily komoly mérlegeléseken mulik akár az egyik, akár a másik tőzsdekampányban. akár az ősszel, akár most az árfolyamok értékelése. A pillanatnyi nyereségszerzés szenvedélye az, mely ma az egyik s holnap a másik papirost kapja szárnyára. Ettől a szenvedélytől, s ennek újabb esetleg igen súlyos következményeitől azonban idejekorán meg kell oltalmazni a közönséget.

A közönségnek ama rétege, mely a játéktól mindenkor távoltartotta magát s az értékpapirban nem spekulációs, hanem komoly befektetési eszközt látott, kétségkívül ma is, amikor papirost vásárol, azoknak a csábos híreknek a hatása alatt teszi ezt elsősorban, amelyek az egyes favorit papirok busás hozamát festik eléje. E részben már az őszi kampányban is az ugynevezett *faértékek* állottak előtérben, amelyek az óriási kereslet folytán azután oly rendkívüli árfolyamot értek el, amely önmagában a legerősebb csökkentő tényezőjévé vált az értékpapírvásárlással elérni remélt reális jövedelmezőségi eshetőségeknek.

Ennek illusztrálására álljon itt a *Fabank* részvénye, melynek névértéke 200 korona. A részvény árfolyama október 5-én 1.023 korona volt. Az intézet az 1916. üzletév után 21 korona osztalékot fizetett, azaz a részvény névértékének 10½%-os kamatját hozta meg. Az 1.023 koronás árfolyamon vásárolt részvény szempontjából azonban ez az osztalék csupán 2.05%-os gyümölcsöt jelent a tőkésnek. S ha a Fabank nem 21 koronás osztalékot, ha-

nem 42 koronás osztalékot fizetne is (már pedig az 1917. évre is csak 28 koronát fizet), az 1.023 koronás árfolyam mellett történt befektetés számára még ez az osztalék is mindössze 4.1%-os hozadékot jelentene. Ez az egy idevetett példa is világosan megmutatja s *horribilis árfolyamokban s az azok emelkedésében rejlő irreálitást*. De megmutatja azt is, hogy a mai tőzsdejátnak korántsem a komoly befektetést kereső tőke reális és az egyes értékpapírok jövőbeli hozamára alapított stabil tőkebefektetés érdekeihez alkalmazkodó szempontok alkotják a mozgató rugókat, hanem egyes-egyedül maga a játék, mely a ma és a holnap közötti árfolyam differenciákra spekulál.

Ezt meg kell tudnia annak a közönségnek, mely a tőzsdejátnak titkaitól távol áll, s amely éppen ezért könnyen felül, a spekuláció által feldobott híreszteléseknek, dacára annak, hogy e híresztelésekkel a spekuláció csakis a maga önös érdekeit, s céljait szolgálja.

Nézzünk végre szembe magával a fakonjunkturával is. Az kétségtelen, hogy a fatermelés, faipar és fakereskedelem egyaránt nagy jövőnek néznek elébe. Az óriási építkezési szükségletek tekintélyes keresletet fognak támasztani. Másfelől pedig valutáris okokból a fa s a faárak vitathatatlanul elsőrendű helyet fognak betölteni kivitelünkben. Mindez igen biztató jelenség a faüzlet jövője s az egyes favállalatok prosperitása szempontjából is. A *túltengő, fékevesztett spekuláció azonban a fapiacra is keservesen megbosszulhatja magát*.

Mindenesetre nagyon fontos, hogy a fatermelés, mely nemzeti jövedelmünknek kiemelkedő fontosságú tényezője lesz, megóvassék a szertelen spekulációtól, s ennek minden súlyos következményeitől. A nemzeti jövedelem e fontos faktora semmiesetre sem lehet semmiféle hazardjáték eszköze. De legkevésbé engedhető meg az, hogy a favállalatok konjunkturájával, mint valami mézes madzaggal a spekuláció ismét a tőzsdejátnak oly területére ragadja a közönséget, mely számára teljességgel ismeretlen, s amelyen éppen ezért teljesen ki van szolgáltatva a játékszenvedély hullámmzásának.

Telefon 872

URÁNIA

Magy. Tudományos Színház

Telefon 872

Szombat, vasárnap
április 13-án és 14-én.

Az idény leghatalmasabb szenzációja.

Legyen világosság II.

Erkölcsháza 5 felvonásban.

Az első résztől teljesen független önálló filmdráma.

Rendezte: RICHARD OSWALD.

A főszerepekben

Bernd Aldor és Leontine Kühnberg.

A legmeggrázóbb filmdráma.

Előadások d. u. 5., 7. és 9 órákor, vasárnap d. u. 2 óráról kezdve. Számozott jegyek előváltathatók 3 óráról kezdve, vasárnap d. u. fél 2-től kezdve

Növekedik a szegedi zálogházak forgalma.

(Saját tudósítónktól.) A zálogházakra jó napok virradtak. Minél inkább mélyebben megyünk a háborús évekbe, annál jobban megy a zálogházaknak. A forgalom növekszik, nő, gyarapodik lassan, de biztosan. Jönnek a szegény tisztviselők a régi ékszerekkel, amelyeket majdnem három-négy évig óvtak és jönnék minden más értékkel, amely alkalmas zálogházi elhelyezésre. Jönnek a télkabátok — a tavasz már itt van a küszöbön — és jönnék szegények, végtelenül hosszú sorokban jönnék a háztartási tárgyakkal; a zálogházak raktárai lassanként megtelnek ezüst evőeszközökkel, különféle arany és ezüst háztartási tárgyakkal, amelyeket régen, még a „jó” világban szerettek apránként, hosszú évek során.

Szeretnénk statisztikát közölni a zálogházak forgalmának növekedéséről, de persze, ezt tiltja az üzleti titok. Még a megfigyeléseket is csak óvatosan és a titoktartás legteljesebb kötelezettsége mellett közlik velünk. Pedig ezek a megfigyelések nagyon érdekesek, mert mélyen bevilágítanak a gazdag Szeged életébe, a gazdag Szegedébe, ahol egy szegény paprikakofa 20.000 koronát tudott elkölteni leánya esküvőjére. Tisztán az esküvői aktusra. Ugyanannak a gazdag Szegednek életébe, amelynek egyik férfiruhakereskedője — mondják — 100.000 koronát keresett egyetlen éjszakán. Ime a nyilatkozat:

— Amilyen mértékben befelé megyünk a háboru nyomoros éveibe, olyan mértékben szaporodik a zálogházakban a forgalom. Különösen kishivatalnokok jönnek és hozzák el egymásután minden értékes holmijukat, amelyért még csak a kamatot sem tudják megfizetni. Van, aki utolsó öltözet ruháját helyezi el itt. Legsomorubb azonban, hogy már a hivatalnokosztály magasabb rétegei is mindig gyakrabban folyamodnak a zálogházhoz. Így többször járt már nálunk járásbíró és törvényszéki bíró is.

— Elsősorban persze az ékszereket helyezik el itt. Azután lassankint sor kerül a nélkülözhetőbb evőeszközökre, szóval az ezüst-neműekre. Végül jönnek a ruhaneműk s ezek között nem ritkaság például az ágynemű sem.

— Persze, csak a fix-fizetésű emberek és hadisegélyesek jönnek. Vannak közöttük, akik már ugyszólván rendes vendégeink s akik csaknem mindenüket idehordták lassan. Persze, mindig abban reménykednek, hogy majd, majd megváltozik a helyzet, — aztán nem változik meg semmi, sőt mindig súlyosabb viszonyokkal találják szemben magukat. És lassankint elfogy mindenük s hogy ezután mi jön, már alig lehet tudni. Legtöbbször egyenként eladja még a zálogcédulát is. Megfigyeltük, tíz ember között nem akad egy, aki visszaváltaná holmiját. Nem tudja visszaváltani s eladja még a zálogjegyet is, amelyet aztán új tulajdonosai váltanak be.

— Vannak, akik hivatásszerűen vásárolják össze a zálogcédulákat. Ugyanis mi ma is a reális értéket fizetjük a zálogtárgyakért, amelyeknek becsértéke is a régi árak szerint való nagyobbára. Ha már most a zálogjegyet a becsérték szerinti összeget kínálják ezek az emberek, úgy a tulajdonos még örül, hogy jó vásárt csinált. Pedig az illetők a kiváltott zálogtárgyakat a legnagyobb könnyedséggel három-négyszeres áron értékesíthetik, hiszen az arannyak például ma 6—7 korona grammja, míg ők 2—3 koronába kapják meg ezen az úton.

Lám-lám, nem is hittük volna, hogy még itt is, még így is megzsarolják a legszegényebeket.

MÉSZ és CEMENT

állandóan raktáron kitűnő minőségben versenyen kívüli áron.

VÉRTES MIKSA cég, Szeged, Pallavicini-utca 5. Sz. Raktár: Tiszapályaudvar.